

TERUGBLIKKEN EN VOORUITZIEN

U heeft zojuist, na de onverwachte omslag aandachtig te hebben bekeken, het eerste nummer van de 83e jaargang opengeslagen en constateert nu dat 'de verandering' zich ditmaal blijkbaar tot de omslag beperkt heeft. Niets is echter minder waar. U heeft hier een in méerdere opzichten nieuwe jaargang van ons verenigingsblad in handen, maar daarover zo meteen meer. Het is inmiddels al weer zes jaar(gangen) geleden dat ons Maandblad een complete face-lift onderging; naar het oordeel van velen destijds een bijzondere en zeer geslaagde 'verjonging' van ons verenigingsblad.

Na vijf jaargangen-nieuwe-stijl werd met ingang van de zojuist voltooide 82e jaargang de typografie van het binnenwerk geoptimaliseerd c.q. aangepast aan de praktijkervaringen opgedaan met die vijf jaargangen Maandblad-nieuwe-stijl. Deze 'verandering' liet de omslag echter grotendeels ongewijzigd. Dit laatste had alles te maken met het feit dat de bij de start van de 77e jaargang vastgestelde zesdelige kleurenreeks voor de omslag nog niet compleet was. Met het afgelopen december-nummer werd de zesde jaargang-nieuwe-stijl voltooid en daarmee de reeks van zes kleuren voor de jaarlijks wisselende (rug)kleur gecompleteerd. Het bereiken van dit punt was voor de redactie aanleiding om in navolging van het aangepaste binnenwerk ook de omslag aan te pakken en met ingang van de thans voor u liggende 83e jaargang het Maandblad een nieuw, helder 'jasje' mee te geven. Een tweede reden om op een nieuwe omslag over te stappen, werd ingegeven door de constatering dat de ietwat sombere, grijze omslag vaak geassocieerd werd met het klassieke grauwe kringlooppapier (de beide papier-soorten hadden echter totaal niets met elkaar te maken) en waarop met name foto's vaak minder helder overkwamen dan op een witte achtergrond het geval zou zijn geweest.

Op verzoek van de hoofdredactie heeft onze 'genootschaps-vormgever', grafisch ontwerper Stefan Graatsma, de mogelijkheden onderzocht van een representatieve omslag op helder wit papier waarbij hij het eveneens door hem ontworpen en bij ons inmiddels vertrouwde grafisch beeldmerk niet uit het oog heeft verloren. Zijn (typo)grafisch inzicht heeft, zo u inmiddels heeft kunnen vaststellen, geleid tot een bijzonder ontwerp: een in het oog springende, vernieuwende omslag op wit papier; een 'visitekaartje' waar het Genootschap op weg naar 2000 (weer) mee voor de dag kan komen. In dit nieuwe ontwerp zal voortaan elke aflevering gekenmerkt worden door een eigen (steun)kleur, waardoor de omslag niet alleen door de wisselende 'voorplaat', maar ook qua kleurstelling elke maand van de voorgaande zal afwijken. Met deze nieuwe omslag geeft de redactie wederom gestalte aan haar in januari 1988, bij het begin van de 77e jaargang geïntroduceerde lijfspreuk 'Alleen de verandering houdt stand', in de hoop dat ook deze aantrekkelijke omslag weer de nodige nieuwe leden zal aantrekken.

Een tweede ingrijpende doch voor de lezers van het Maandblad minder in het oog springende verandering die de redactie heeft kunnen realiseren, betreft de gebruikte papier-soort voor zowel omslag als binnenwerk. In deze tijd van toenemende milieu-bewustwording en -bescherming, kan een 'groene' vereniging als het Natuurhistorisch Genootschap niet achterblijven als het gaat om de toepassing van milieuvriendelijkere materialen bij de produktie van haar verenigingsblad. Ik doel hiermee op de overstap naar een zgn. 'minder-milieu-belastende' papier-soort (d.w.z. ongebleekt ofwel niet chloorgebleekt papier) voor zowel de omslag als het binnenwerk van ons Maandblad. De afgelopen zes jaargangen werden gedrukt op 115 grams chloorgebleekt papier met een 190 grams grijze, eveneens chloorgebleekte omslag. Vanaf nu zal ons Maandblad worden gedrukt op 115 grams ongebleekt papier en voorzien zijn van een 170 grams witte ongebleekte omslag.

Jaargang 82 telde in totaal maar liefst 292 pagina's waarvan een 10-tal

met kleuren-afbeeldingen waren verluchtigd. Al met al betekent dit zo'n 52 pagina's meer dan een 'normale' jaargang van 20 pagina's per aflevering (11 afleveringen waaronder een dubbelnummer). Zo'n omvangrijke uitbreiding van een jaargang met bijna 20% brengt uiteraard de nodige extra kosten met zich mee. Het Genootschap heeft deze (incidentele) kostenverhoging weten te financieren dankzij enerzijds een aantal gehonoreerde subsidie-aanvragen; daarnaast is echter een belangrijk deel 'uit eigen zak' betaald. Dit laatste was mogelijk geworden dankzij de goed lopende 'levering tegen betaling' van flora- en fauna-gegevens aan derden (vaak commerciële bureaus) en dit weer dankzij het feit dat het Genootschap inmiddels is uitgegroeid tot de belangrijkste gegevensleverende organisatie in Limburg. Uiteindelijk kon deze extra dikke jaargang dus mede gerealiseerd worden dankzij de vele actieve waarnemers die het Genootschap inmiddels telt en die met een nimmer aflatende energie de Limburgse natuur jaar in jaar uit op kaart zetten en in kaart brengen.

Een korte terugblik op jaargang 82 is hier dan ook wel op zijn plaats. Het januari-nummer bleek meteen al een topper: een 28 pagina's dik thema-nummer, bestaande uit een uitgebreide en zeer lezenswaardige studie over het cultuurlandschap in Mergelland-Oost en daarbij voorzien van een vijftal losse (gevouwen) kaartbijlagen, ten dele in kleur. De volgende twee nummers behoorden tot de categorie 'normaal', d.w.z. twee gevarieerde nummers van elk 20 pagina's. Het april-nummer was daarentegen weer een thema-nummer van 28 pagina's, ditmaal bestaande uit een uitgebreide studie over het areaal van 'onze' Muurhagedis. Het mei-nummer was in zoverre een thema-nummer dat de beide artikelen die deze aflevering vulden, als centraal thema natuurherstel en -beheer hadden. Het juni-nummer spande in deze jaargang qua omvang de kroon: een extra dubbeldik thema-nummer (48 pagina's, voorzien van een over 2 pagina's verdeelde kleurenplaat), geheel gewijd aan de in meerdere opzichten unieke Tranchotkaart van Limburg. Dit nummer verscheen tevens als aparte publikatie in de reeks Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap (deel XL, aflevering 2). Het juli/augustus-'dubbel'-nummer was voor de afwisseling nu eens een 'normaal', gevarieerd nummer van 20 pagina's, maar de volgende twee afleveringen waren beide wederom thema-nummers: in september verscheen het 'vissennummer', een nummer van 28 pagina's van en over de Vissenstudiegroep dat geheel gewijd was aan de vissen in de Limburgse wateren en in oktober vond de feestelijke presentatie plaats van het dubbeldikke 'Koningssteennummer', een nummer van 40 pagina's over een natuurontwikkelingsproject in het Limburgse Maasdal en daarbij verluchtigd met een achttal over de diverse artikelen verspreide kleurenfoto's, een initiatief dat zeker navolging verdient. Het november- en decembernummer tenslotte behoorden weer tot de 'normale', gevarieerde nummers van elk 20 pagina's.

Resumerend kan gesteld worden dat 1993 een extra dik en zeer gevarieerd, kleurrijk 'thema-jaar' is geworden en dat mede dankzij een 'genereuze bijdrage' van al onze actieve waarnemers gerealiseerd kon worden.

Een nieuwe start met een nieuw gezicht: wie weet wat deze jaargang ons weer zal brengen. Met nu al ruim 15 aangemelde lange en korte bijdragen alsmede een tweetal thema-nummers zijn de vooruitzichten voor de redactie wat dat betreft in ieder geval al positief en rest mij tenslotte, mede namens de overige redactie-leden, alle lezers van ons Maandblad een voorspoedig en bovenal zeer lezenswaardig 1994 toe te wensen.

Bart G. Graatsma